

HLEDÁME KOŘENY ETIKY – KŘESŤANSTVÍ A JEHO VLIV NA VÝVOJ SPOLEČNOSTI

ThDr. Josef Hromádka, evangelický teolog, RC Ostrava

Úvodní poznámka.

Euroatlantická civilizace vděčí svému rozvoji a své stávající podobě třem pilířům: judaismu, antice a křesťanství, o které se opírá. Přesto se nachází na hraně životaschopné stability. Současník tohoto myšlenkového a životního prostoru ví jen docela málo o těchto svých kořenech. Dostatečně neukotven, svým způsobem vykořeněn se stal hříčkou globalizačních průvanů nejen filosofických, náboženských, ale také kaskadérských triků finančních a ekonomických, o politických kotrmelcích ani nemluvě.

Absence etiky deformuje jedince, láme křehké mezilidské vztahy, pozvolna rozkládá i blahobytnou společnost.

Pokusme se sledovat tento vývoj od samého zrodu.

1. Počátky křesťanství, počátky křesťanské církve na troskách hroučící se antiky a korupcí, podvody a upadlou politickou kulturou rozkymáceného Římského impéria.
2. Kormidelník rozbouřených dob – Aurelius Augustinus – tvůrce myšlenkového světa, etických pravidel pro postupné budování nově se tvořící Evropy.
3. Štěpení křesťanstva – rozkol Západního a Východního křesťanství 1054 přinesl nakonec růst mocenských nároků církve ve středověké společnosti.
4. První kritika mocenského pojetí církve přichází od charismatických postav. František z Assisi, Bernard z Clairvaux, Petr Valdo. V české variantě to jsou: Jan Milíč z Kroměříže, Konrád Waldhauser, Matěj z Janova, Jan hus.
5. Konfrontace s mocenskou koncepcí podstaty církve nastala světovou reformací: Dr. Martin Luther, Jan Kalvín, Martin Bucer. Tridentký koncil pak staví dogmatickou bariéru, vznik konfesijních sporů v Evropě s vrcholem ve 30leté válce 1618-1648.
6. Renesance a její obdivuhodný rozmach všemi směry. Inspirace antikou, zámořské cesty, objevy nových zemí, architektura, sochařství, malířství, knihtisk, střelný prach, dalekohledy. Také její zásadní omyl v pochopení antického filosofického principu PANTA METRON ANTHROPOS.
7. Osvícenství a racionalismus – arbiter v konfesijních sporech. Nakonec usiluje se usadit na nejvyšším rozhodovacím postu.

8. V 19. století nasbíralo křesťanství na své cestě minusové konto. Přispělo svým postojem ke vzniku radikálního ateismu, který se stává nakonec sekulární konfesí.

9. 20. století plné radikálních zvrátů: 1905 odluka církve od státu ve Francii, 1917 – VŘSR usiluje křesťanství odstranit, 1933 – německý fašismus křesťanství uvedl do postavení vazala. Obě světové války způsobily, že bylo pohrdnuto etickými hodnotami pro rozvoj společnosti. Ideologicky sešněrovaný socialistický blok se vysmívá a eliminuje etické zásady křesťanství.

10. Vývoj 20. století vyústil v pád bipolárního světa v událostech r. 1989, světové konference s křesťanskou tematikou, kterých jsem se účastnil: 1981 (Řím, setkání s kardinálem Jos. Ratzingerem), 1982 (Bensheim - problematika rodiny, manželství, mezigenerační vztahy, etika při vedení podniku), 1983 (Athény – tradice a její místo v životě církve společnosti, jedince), 1988 (Kalkata – setkání a rozhovor s Matkou Terezou), 1989 – (Řím – jednání s papežem Janem Pavlem II.), 1990 (Praha – důvěrný rozhovor s Dalajlámou o místu duchovní dimenze v životě a ve společnosti)

Potřebné etické důrazy pro dnešek spoluvytvářely základní proudy v lidských dějinách:

PANČŠILA – hinduismus a buddhismus

KONFUCIANISMUS – čínská oblast

DEKALOG – judaismus

ANTIKA – filosofické dědictví vrcholu antiky

Naše euroatlantická civilizace rostla na třech z nich: antice, judaismu a křesťanství

- a odkazuje i nám pro dnešek i pro budoucnost:

1. Lásku a citlivost pro druhého člověka.
2. Mít hluboké pochopení pro pravdu.
3. Potřebu odpuštění a pokory v životě.
4. Hodnotu snášenlivosti – porozumět toleranci.
5. Naději, která není prognostikou.
6. Porozumění pro bolest a utrpení – vlastní i cizí.
7. Rozhodování bez odpovědnosti není jen omyl.
8. A výzvu: život NEPROSPÁT, NEPROSNÍT, NEPRONAŘÍKAT.

Osnova k přednášce na konferenci ETIKA V PODNIKÁNÍ A VE SPOLEČNOSTI 2012, 5. prosince 2012, Zámek Kunín u Nového Jičína